

СЕРДАЛО

евет

Советски Союз Коммунистически партіе Нох-Галгій областной Грозненский городской комитетий а Нох-Галгій АССР-а Лакхехарча Совет а орган

Кіранди

6

СЕНТЯБРЬ

1959 ш.

№ 72 (2284)

Max 20 коп.

Вай мөхна хланз геттара дина хьал да. Из иштта эттад халкыа цхьоагlo йохаргйоацаш чоагla хиларах, из ший дунха езаца коммунистически партена гонахыа нхотадаларах

(Вешенски станице нов. Н. С. Хрущева дача кьамалара).

ЛОАЦАЧА ХАНА ЧУЗЦА ХЬАЖКІАШ

Хьажкіаш Іаламате бонкха лоархіам болш ялат да еригача Советски Союза а нхьаста вай республика а боахама. Из ялат Іаламате дина хьувь. Цох наха кхача а, хьайбаштен оалхазараш-тем фув, доакъар хул, хьафта спирт, крахмал доакхача а кхыча промышленни предприятия а дика бедал хул, цул совгla вай республикера хьажкіаш Советски Союза дункхача районашна фуна а йолк.

Вай республике длаидинача дерригача ялат нхьаста ах гарг-ча хьажкіаш л. Укх шера бля-стан балхаш долауа хана, вай республика юртбоахама нхьа-гамхоша, ялата лархla дла-ийинача хлара гентара тlара 38 центнерал нлзгlaгla йоацаш, томараш тlехьа хьажкіаш чун айна докхий социалистиче-ски денхараш тlанийца. Укх докхий денхараш толамча кхоачашдара социалистический яхье янна 2 эзар гаргта зено я, царца кхо блянен совгla меха-низмированн зено а йолаш.

Шоаш тlанийца сий дола соци-алистический денхараш кхоачаш-де, докхий толамаш а доахаш, хьа-наре болх баш вай республика юртбоахама нхьагемхоша. Хан-нахьа хьажкіаш длаиш, удобре-ношца лавта хьандеш, махаш доахаш, культиваци еш, оа-сэр деш нхьажкіарий хьийга иш, йоацачи екхачи товал тоаденна шу оттарча, хьажкіаш дика а хьийнъа, махал даяннад.

Дладахача шера хьажкіашта дина гулауах а даь, цхьан гента-ра тlара 150 центнер гаргта укх яхьаца, цунца берригача мехка цлг хезача, Шалински районера «Диналка» яхача совхоза зеново-да Зармаев Абдул-Саид хьалхле лелача зеной нхьа тlа, укх шера 200 центнер ярглолаш дина хьий-нъа хьажкіаш. Из бонкха толам боакхилга влшлехьа даяннад, цу зено кхье чу мел болхача кагиргача барт тайна, агротехни-чески бонкхаша мел яхач ханна, хьа кхоачашдеш, дика болх бар бахьан долаш.

Насарен района, «Октябрь 40 шу» яхача совхоза Долакха-Юртача отделене, Кусиева Зайда тlа хьалхле лелача зенос цхьан гентара тlара 60 центнер томараш тlехьа хьажкіаш яхача айна тlаний-ца социалистический денхараш тlехикхоачаш дергдолаш да. Цу зеной 42 гентара тlара хьажкі-аш, юнтера лархlaча, 100 центнерал совгla цхьаннене тlера ярглолаш дина хиннай. Шоаш длаидинача 75 гентара хлара-мена тlара, 50 центнер фульахнахьа хьажкіаш чун лар-хlaш «Назаровски» совхоза, Знакнхонгій-Юртача отделене Евлоев Шалина нугалгаш йона механизмированн зено а я.

Цу тайпара, лертlа болх баш-ча моттигашна, шоаш тlанийца социалистический денхараш тlех-икоачашдергдолаш дина хьийнъа хьажкіаш еригача вай республи-ке. Хланз юрта боахама нхьагем-хой денхар хьийнъа хьажкіаш, лоацача хана, йоа ца еш чунар да.

Цу гулауаха эггара хьалха де-дзар болх дина влшгlaболлар ла. Совхозий, колхозий, отделений, бригады нугалхаша бонкхача лоархіам бе беза, дладахача ше-рашна хьажкіаш чузача хана хиннача тlалатий, шоай хьажкіаш

ДЕРРИГАЧА МЕХКАШКАРЧА ХАЛКЪИЙ ЛОІАМ— ДЕРРИГАЧА ДУНЕН ТІА МАШАР ІАЛАШБАР ДА

1959 шера 30 августа Ростовски областа станице Вешенске хиннача митинге нов. Н. С. Хрущева даь кьамал

Дукха деза новкьостий, доттагійл Шун мехкара саго — са вокхача доттагlчо, Іаламате дикача советски писателя Михаил Александрович Шолохова шийдича хьехарх со венаца укх станице Вешенске влшгlaгlaхит-тад вай тахан. (Чoагla тlоараш тох). Се иштта вежарах, сай отпусках Крым хинна цlавагlaш, шун стани-цах бларг тоха лархlaд аз. Се ший-дича хьехарх Михаил Александрови-ца а накта дажарах шоана а дег чу-

ра баркал ала безам ба са. (Чoагla тlоараш тох). Со чoагla глaдха ва шо мшта дах бларгдов а шуца кьа-маьл де а сай йиш хиларах. (Тlо-араш тох). Эггара хьалха парте Цент-ральной Комитета Пленумей Минист-рий Советен цlерах шоашка моаршал хатта а оаш кьахьегача берда кота-лонаш яхар, шо дика, праз долаш дахар ла а мукта ба сона. (Чoагla, дlаьдаь тlоараш тох).

кагla хьувь йокъал отгача районаш-ка а. Еригача областаша, крайна, рес-публикаша дош денпал хьайбаех йоа-ца продукташ яхара пачахьалкенг план кхоачашлэ да lеш, шоаш тlа-ийца, лоархіам боллаш докхкагla до-ла семилетка хьалхарча шера декха-раш кхоачашде.

Дулх, даьтта, шура дукхагla яккха-ро дика ходелит цу продуктеш баха нах дикагla лалашбелга. Из ходелуш да гордий а промышленни центрий а тиканкен базар тlен йокхача про-дуктеш а. Дулхачен, цхьайоаца кхыча продуктеш баха нах бизза Іалашбе хланз а де дезаш дуккка бал-хаш хьалхашка латте а, укх шера дикагla йолча ассортиментх кхачан продукташ йохилга Іалашдаь длада-хача шерашка хинначул.

Укх тlехьарча хана берригача мехка лавтацца беша балха культура лавхъенний, пуца шун Ростовски област а лаш. Шун областера кхо-лозашен совхозашен хьаьда дола то-ламыш даьхад. Цхьабакъда, «тух си-скал даа, хьаьта бакъдар хоададе» яхача эрсий кичо маяхара аьлча, дукха, деза новкьостий, вазькыш-дончаш, шуга ала а цхьадола хlамаш да.

Шун хланз а лоархіам боллаш ла-кхъе еза лавтацца беша балха куль-тура. Из кьаста данза дардоацаш хlама да, хlана аьлча шун зоне кlези-га хилал йокъал. Йокъало беш бола йокъам дlабоакхалурбац алха ла-кхача агротехнически культурага ма-рла. Из лавхъаро дlаьх даьдуш фу-дикагla леладар, дикагla йолча ха-нашка из дlадер, дlаийинача культу-раш дикагla гулауах дар, блясти дукхагla хьажкіаш дlаер, ший хан-нахьа ялат чузач, лавтацца тlоадал соаргlолаш лавта дика тоадар. Шун хьалхаша эггара а тlехдола де-кар да — лавтацца тlоадал соае лавтабуб кьовсам, оасарх кхаш цlе-на лелад лавтабуб кьовсам.

Дукха деза казакш, фунагl дале а, шун соий бешам кlезига хилар-ах ала безам бар са. Шоана а ма бе-лий кlезиш а комсом а. Комсех доак-кхача хьаьгlaрх дукхагlaд аз, цхьа-бакъда соий бешам хланз а кlези-га я шун. Іалата тlа, дукха тlа, даьтта тlа дукхагla сомай комсомш ичла баьхъаь яр. Шун соий комсомш ич-лашам дукхагla мел хул, кхачан про-дукташ дукхагla йохаргlе оаш, пу-ца шун вахар дlаьхlaгla а хургда, хlаьта из кертера вайна даьдоадал-а да, из кхоачашдара тlаьберзаь ба вай парте а дерригача халкыа а нлз.

Новкьостий! Хланз массане а гу, юртбоахам чьезьа лавхъен лавтабубе-ца кьовсаме Коммунистический парте-сий дерригача советски халкьон мел доаккха толамаш даьхад. Сий дола колхозни ахархой болхлой классца цхьана шоаш кхо да беш кьахьегача ба семилетка ханал хьалха кхоа-чашде.

Вай мехка хланз геттара дика хьал да. Из хьал иштта эттад халкыа цхьоагlo йохаргйоацаш чоагla хиларах, из ший дукха езаца коммунистический партена гонахыа нхотадаларах.

Коммунизм а дог гlоздаьнна гулауах дара хьокхам

Коммунизм хьалгьаца дерригача халкыо лавтабуба кьовсаме Іаламате бонкха лоархіам болш а советски халкыа интеллигенци, советски пи-сателя санна йола цун отряд. Ший дикагla дола йолаонаш вай писа-теляша новкьостал ду халкыа цхьоа-гlo чоагlгьаца, коммунизма уйланца советски нах кхетабача. Цу гулауах хьалгьа бола хьокхам ба вай сийлахь-вокхача советски писателя Михаил Александрович Шолохова творчество. (Чoагla тlоараш тох).

Михаил Александрович вай мехка санна, доваз дехьа а чоагla вовзаш аз. Цун хьаьлшаша яьлэ, говзаме йолаонаш дерригача дунен тlа дlа-хьаьчад, укх ара а доах, деш а деш дунен массаболх милине. Шолохова книжкаш алха Советски Союзе 60 меттала 30 миллион гаргта тlараж йолаш араьхад. Дукха а дезаш, дог гlо а доаккхаш дешаш дола, дуьцаш дола Шолохова йолаонаш долаш де-зал халха хланз хана да вай мехка.

Наха бонкха лoлаш ба цар. Ший доаккха хьалгьал коммунизм хьалгьара сийлахь-доаккхача гулауах дlаьлш воьлэ, дош говза оьлэ Іаламате воккха художник хиларах тарва вай парте а дерригача советски хал-кыо а сий деш ба Михаил Александрович Шолохов. (Дlаьдаь тlоараш тох). Ший йолаонаш тlа Михаил Алек-

Ростовски область, Писателя М. А. Шолохова вийха станице Вешенске вера ССКП ЦК Хьалхарча секретарь а, СССР Министрий Совета Председатель а вола Н. С. Хрущев. Сурта тlа: Н. С. Хрущев, М. А. Шолохов, В. Турбина сурт. ТАСС, фотохроника.

сандровича дуьц Советски общество хатараш даьхад, халкыашта кхерам тlа тоса шерда тlом тахан хьоабе глертарах а гучабоахаш да.

Шолохова творчество Іаламате бонкха лоархіам латт бонкхача нлза-ца, кьаста, чоагlaгla уйла дlаьхача латта нах хиле дlаотт вайна хьаь-хьаьла. Вайна гу уж, вайна йовз цар оамалаш, гулауахаш, цар ка яьлча глaдлох вай, укх глaдлох кьов-кыа хул. Писателя мегад чоагla-га а бонкхача уйланца а ше азьбача наьха духовни гулауахаш, цар дага латтараш хьаьхьокха.

Вай парти массеца а бонкха теркам беш а хиннай, теркам беш а лите-ратурен искусствон дегlаьлоаьлара, коммунистический уйланца кьахьегам-хой кхетабача ший эггара дикагla а тешамера а гlончаш дерлх писателеш парте. Хланз, шерра коммунизм вай хьалгьа доладенна хана, искусство из лоархіам кьаста лавхъаш ба. Са-га дукха, цун ираза дукха хьалгьа вай коммунизм. Алха шоай йолча оамалех, уйлах, агномаш, алха шоашта дага долаьлчох — комму-нистический бага новкьотар мел еча долацча хlамаш муктабьаьна болш балха беза коммунизм нах. Наьха гулауахашши цар денали хьаьхьегам-бахьан лавтабуба кьовсаме хьаьхулаш йолча турпален идейни тоагlолаш а хьаьхьокхар бонкхача лоархіам да советски литература.

Укх тlехьарча хана кепе йолаон тlа чоагla дуьц тlехьаьсача бригаде а яхл, цуьц хьалха лавта бригада яьча Гаганова Валентина долаьл патриотический гулауах. Сенца хьалхле лелаш, малагlча баьхьанаша хьоаьл-дар цун беркате гулауах? Алха ший мара уйла па еча сага психологех кхето йиш йолаш дац из: производст-ва халгlгlaгla алаш эцаргlолагla ховшше-хьа. Обществени декхар чоагlaгla кхетадеш хилара Іаламате дика хьо-кхам ба из. Цу моча дикача гулауа-хашца кьастагla бларгату советски са-га духовни юхь. Чoагlaгla а шоаш ма дара а денал дола гулауахаш хьа-хилар хьаьхьокха, вай ханарча сага духовни вахар, цун дог, уйлах, из тlаьхача глертар хьаьхьокха хьий-га вай искусство.

(Дlаьходоьл 2-ча оагlo тlа).

Ростовски область. Писателя М. А. Шолохова вийха станице Вешенске венаца Председателя нов. Н. С. Хрущева дуккха эзараш нах а болаш укхча хиннача митинге кьамал даьл. Сурта тlа: митинг эттача хана.

В. Турбина сурт. ТАСС фотохроника.

Немецки газеташа из дош дувца-дакхалцата йолча хана советски кепә йозан тла цу хьакъеъа цхьаь пә! дош араданьацад, кхьметет ишт-та послани ахьийтай аьна хьоах-даь а. Цох бокъонца гуча да, вай ахьийтай послани а цун чулоцам а кепә йозан тла хьалхаг!а арял-кхар, Советски Союза правительство а йоацан, Германе Федеративни Республика правительство хилар. ФРГ кепә йозан тла цу послане хьакъе-

хъа тайп-тайпара хетараш дувца
баьнначул теьхьарла, из харцахьа-
бакъхьа юваргьоацаш, из послани
еррига а арякхьа лаьрхлар Советски
правительство.

Господина Аденазра Юхаяйтча
посланех дар аьлча, эггара хьалха
белгалдакха деза, хьалха даяхача
ханахачуь хинна ФРГ правительство

документам санна кіома йоақаш, из
послани кіаьдэа хилар.

Господина Аденуэара послане тіа
чїогаь лаархам бола дешае тьеха-
ду, вай меахаша кіома гулаукаш
тоаданлитар духуа уж дешае влши
тидэла кіахетадар лур шоашта яхам
дуви. Нагахь санна чу хабарел те-
хьа цар гулаукаш а нити куле, хе-
халда йиш йолаш да, дунен
калкъашта юктера кьвостадагна
даргоаца дешам дувицха хана барт
ца кхетийташ йола дукхале да а
йоакьжургия, хьаьта дунен калъ-
кашта юктера кьвостам мейба

Белгидеңизге деза, посланье гл
уж дешаш геттаре тозден, хаьда из
дувцаш, юкъярча формех дувцаш
хунар, глалга ройна фч дара-дэне

хатар, хавтга байнаг үү лавра авчга,
хэрэгтэйгээсээ, «tēma tēkaxka»
дайоагкхилга, вай меххаса цхьана
гүлаакхаш леладар дегадоаделдга
санна, дотла лозархамера дешаш тбоа-
стадарах шоашга хатар ФРГ прави-
тельствос тбоастам болонхалга дүд-
чар лавра. Вокх оаргонна а нз ловш
хуте, вайна хатаргахыа, уж дешаш
ебоастадуурдоааш лц. Нагахыа
хатар мэлтбегхаса, хатархаса

Аз чыгушта тоам а хинна жоп
турда господина Аденауэра цу по-
сланена. Дувдар ца! а долаш, кал кы-
зы а долаш документ тап кылаш

дар а доллар документ даң из послани,
айына, цу дешах теша лови ва со.
Алхуа ктайлага маа ца доллар
майн лаха а ца Герташ, дешай гуч-
чахыра майн кхетаден а, цох те-
шаш а болча дог цыхалха, цена дол-
ла ныха жр сання я са уйла. Дунен

Дунен халкъашта юк'гера догово-
раш телхаю Советски Союзо, яхан,
даст-каста вай бехке де г'ерт вай
моастаг'ий. Цар дувцар бакъдан. До-

лаш дола хіама футтароіна харца-
ха даккха безам болаш болча мара
дувцаргад цу тайпара хабараш.
Советски Союзо массаза кхоачаш а
даьд, дахо йодча хана а ціена кхоа-
чаш а дєрдга дунен халк-ашта юкье
не тїяїца декхаш.

да эш, дунен халкышта юктер
 ботко делашен да хыла, паччахьал-
 кхеншта юктерча гулакшашта иш-
 те тлайча декхараш кхоцашден и-
 хыла влши тешам хурбоацла.
 хыла влши тешам да хыла шоалла
 гулакш а долаш машаре даха йнш
 ян. Влши гулакш а долаш машаре
 дахара принципаш лергага хыл а
 доацаш, паччахьалкхеншта юктер-
 ча гулакшашта дунен халкый
 боткон боарамаш порадеш хургда вай
 дахо йодча хана а.

Новкюстий! Са кыамал дала
 доал. Цыакха а белгадлакхыт бема
 ба са. се Америка Влшагкхыйтча

Штаташка цѣнача дагара, дуен халкышашта юкѣ рххохадѣнна латта гулуклаш клядѣ а, машар члорлѣ а доагтлаш дола дакѣ лаца безам болаш водаш хилар. «Шийлача тѣма» ша бошабе а, халкый самукѣа дара-дола а гулуклаш отгаде вай кийчѣа да. США правитѣлства дагадол-лар а цу тайпара хург ма дий алына догдѣа ловра сона.

Халкылаш талханѣа мел водча шаа дыкѣ ховш да, советско-амери-канскѣ гулуклаш тоадалар, Советскѣ Союзѣн США-и халкышѣа хынна ца лѣш, дерригѣа мехкашкарѣа, докѣ

Кичклар а замангачар а, халк-хашта
а пайдана хурхиллар, хана аылча
тлом хашт а доанш, чоагилг дук-
хача хане, машар хилара салатта
да уж халк-хаш.

Сийлахь-йоккча вай Даьхне салата
тоадара дахо а дика кайила шун,
хамсара повькьстий! (Чоаггилла тло-
раш тох).

Даькыл хилда бубене коммуни-
зма новька доа турпала советски
халк! (Чоаггилла тлораш тох).

Сийле хийла сийлахь-йоккча
ленински парт! (Чоаггилла тлораш
тох).

Даькыл хилба ддеригаа дунен
тлара машар! (Чоаггилла, даькдаь
тлораш тох).

Заказ № 5395